

SVEUČILIŠTE U RIJECI - SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA RIJEKA

**IZVJEŠĆE O RADU I POSLOVANJU
SVEUČILIŠNE KNJIŽNICE RIJEKA
U 2008. GODINI**

RIJEKA, SVIBANJ 2009.

IZVJEŠĆE O RADU I POSLOVANJU SVEUČILIŠNE KNJIŽNICE RIJEKA U 2008. GODINI

Uvod

Ovo je izvješće koncipirano na novi način u odnosu na prethodna godišnja izvješća Sveučilišne knjižnice Rijeka zbog potrebe da posluži sustavu osiguranja i unaprjeđenja kvalitete djelatnosti Sveučilišne knjižnice Rijeka. Realizirane aktivnosti analiziraju se u odnosu na misiju i strateške ciljeve Sveučilišne knjižnice, na temelju čega se naznačuju potrebne aktivnosti u narednom razdoblju. Za evaluaciju realiziranih aktivnosti u odnosu na ciljeve, koriste se međunarodni ISO standardi za pokazatelje učinka knjižnica, što omogućuje valjanu usporedbu rezultata poslovanja Knjižnice kroz različita razdoblja, ali isto tako i s drugim knjižnicama u zemlji i inozemstvu koje koriste iste standarde za analizu svoje djelatnosti. Izvješće predstavlja i početnu samoanalizu te pomoćni dokument za izradu, kako Strategije Sveučilišne knjižnice Rijeka, tako i Strategije i akcijskog plana integriranog knjižničnog sustava Sveučilišta u Rijeci.

Misija

Misija Sveučilišne knjižnice Rijeka jest izgrađivati takve knjižnične fondove i pružati takve usluge knjižnične djelatnosti koji će učinkovito doprinostiti kvaliteti studiranja, nastavnog, znanstvenog, umjetničkog i svakog drugog stručnog rada na Sveučilištu u Rijeci.

Sveučilišna knjižnica je središnja knjižnica Sveučilišta u Rijeci koja izgrađuje integrirani knjižnični sustav Sveučilišta. Obavlja matičnu djelatnost za sve knjižnice sastavnica Sveučilišta, ostale visokoškolske, opće-znanstvene i specijalne knjižnice i imatelje knjižne građe registrirane kao kulturno dobro na području Primorsko-goranske i Ličko-senjske županije.

Knjižnica djeluje i kao središnja javna/opće-znanstvena knjižnica grada Rijeke, Primorsko-goranske i Ličko-senjske županije, te u skladu s ovom svojom ulogom sustavno prikuplja, čuva i promiče pisanu kulturnu baštinu regije.

Knjižnica pruža svoje usluge prije svega studentima, znanstveno-nastavnom osoblju i drugim pripadnicima Sveučilišta u Rijeci, ali i učenicima, drugim studentima, zaposlenicima, umirovljenicima i svim ostalim građanima različitih zvanja i zanimanja, kojima je knjižnična i druga građa potrebna za kulturni, obrazovni i znanstveni rad.

1. KNJIŽNIČNI IZVORI, DOSTUPNOST, PROSTOR, OPREMA I OSOBLJE

1.1 Fond

Ciljevi:

U fondu Sveučilišne knjižnice Rijeka treba se naći svaki naslov propisane literature za sve kolegije koji se izvode na Sveučilištu. Fond treba raspolagati svakim naslovom izdanim u Hrvatskoj od 1949. godine do danas, kao i svakim naslovom čiji je nakladnik Sveučilište u Rijeci i čiji je autor pripadnik Sveučilišta u Rijeci. Sveučilišna knjižnica Rijeka mora raspolagati reprezentivnim fondom strane znanstvene

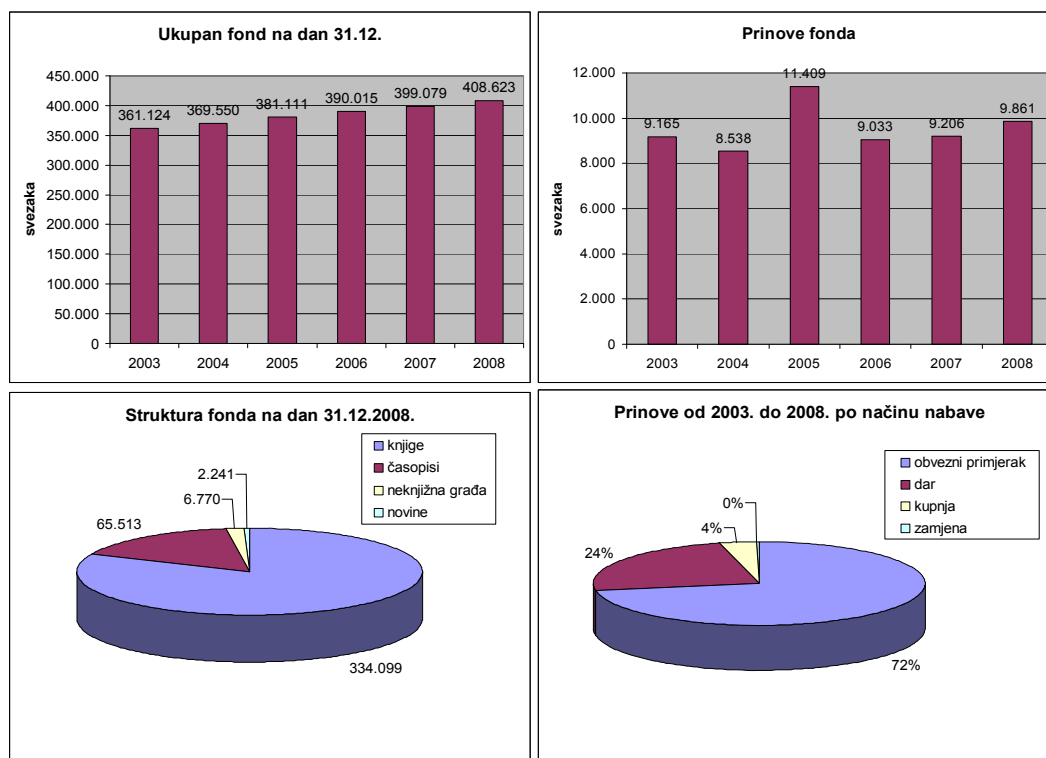
produkcije te strane referentne literature (enciklopedije, priručnici itd.) iz svakog znanstvenog polja koje se izučava na Sveučilištu. Naslovi u tiskanom obliku moraju biti dostupni korisnicima u dovoljnom broju primjeraka, a oni u elektroničkom obliku kod svakog pristupa. Katalog knjižnice treba dati barem jedan odgovor na svaki tematski upit pripadnika Sveučilišta, ukoliko knjižnica posjeduje građu traženog sadržaja.

Mogući pokazatelji učinka sukladno standardu ISO 11620:2008¹:

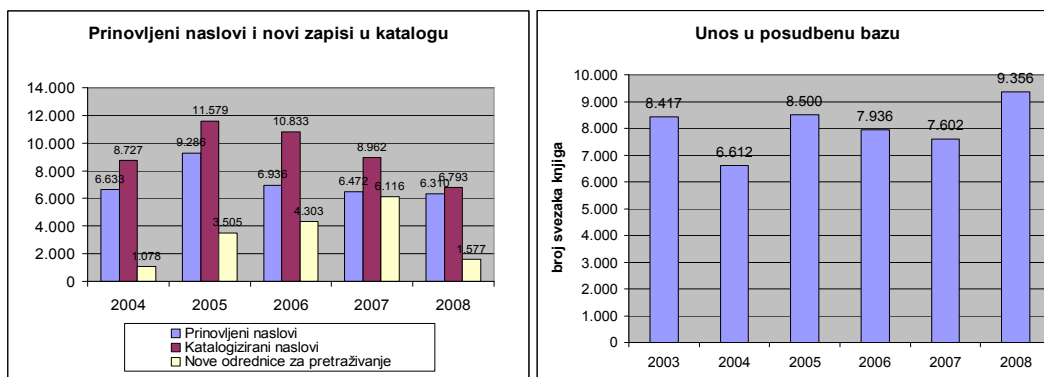
- 1.1.1 Raspoloživost traženih naslova
- 1.1.2 Postotak traženih naslova u zbirci
- 1.1.3 Uspješnost pretraživanja predmetnog kataloga
- 1.1.4 Postotak odbačenih pristupa bazama podataka

Samoanaliza 2008. godine:

Temeljem gore navedenih pokazatelja moguće je ocijeniti primjerenost fonda Knjižnice u odnosu na njezinu misiju i ciljeve. U Sveučilišnoj knjižnici Rijeka praćeni su u 2008. godini sljedeći podaci o fondu:

¹ Važeći međunarodni ISO 11620:2008 standard za pokazatelje učinka knjižnica još nije prihvaćen od strane Hrvatskog zavoda za norme kao hrvatska norma. U Hrvatskoj je na snazi standard ISO 11620:1998 koje je ISO povukao, a i taj standard dostupan je samo na engleskom jeziku i ne primjenjuje se u hrvatskoj knjižničnoj praksi. Standard ISO 2789:2006 za knjižničnu statistiku prihvaćen je kao hrvatska norma u izvornom obliku na engleskom jeziku. Njegova primjena također nije zaživjela u praksi, a Državni zavod za statistiku za prikupljanje podataka o knjižnicama (posljednji put provedeno za 2007. godinu), koristi povučeni standard ISO 2789:2003, koji ne korespondira s važećim pokazateljima učinka. Posljedica je da u Hrvatskoj knjižnice ne raspolažu valjanim podacima za utvrđivanje svojeg učinka. Za svako područje poslovanja navedni su pokazatelji koje nudi standard ISO 11620:2008 između kojih je bilo potrebno odabrati one odgovarajuće za Sveučilišnu knjižnicu Rijeka

Iako praćeni podaci ne omogućuju izračun predloženih pokazatelja, iz podataka o ukupnom broju prinova i strukturi njihove nabave, nije teško zaključiti o nedovoljnom broju primjeraka studentske literature, osobito obvezne ispitne literature. Ova literatura se efikasno može nabavljati samo kupnjom, a ona u Sveučilišnoj knjižnici sudjeluje sa samo 4% u ukupnoj nabavi građe u 2008. godini.

U suradnji sa Studentskim zborom, krajem 2008. godine, od knjižnica Sveučilišta su se počeli prikupljati podaci o raspoloživom broju primjeraka naslova propisane literature za 1. godinu studija. Podaci će biti obrađeni u prvoj polovici 2009. godine tako da će se usporediti sa standardom kojeg je propisalo Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje² prema kojem je potrebno da knjižnica visokog učilišta posjeduje svaki naslov literature propisane za pojedini kolegij u broju primjeraka koji iznosi 20% od broja studenata koji slušaju kolegij za obveznu literaturu, odnosno 10% za dopunsku literaturu. Obrada podataka pokazat će raspoloživost naslova i primjeraka u knjižnicama Sveučilišta, kao i na razini Sveučilišta u cjelini, na temelju čega će se moći utvrditi iznos potrebnih sredstava za dostizanje standarda, te predložiti daljnje aktivnosti na poboljšanju dostupnosti ispitne literature studentima.

Što se tiče primjerenosti knjižničnog kataloga korisnicima, Knjižnica također ne prati pokazatelje primjerenosti predmetnog kataloga u odnosu na upite korisnika u katalog. Iz raspoloživih podataka vidljivo je da se u 2009. godini i dalje unosio veći broj kataložnih zapisa za naslove od broja prinovljenih naslova, što govori o dobroj pokrivenosti fonda kataložnim podacima o naslovima. Nakon što je Knjižnica u razdoblju od 2005. do 2007. godine posebnim projektima proširivala mogućnosti za pretraživanje kataloga dodavanjem novih predmetnih, opseg toga rada vratio se u 2008. godini na normalnu razinu i prati sadržaj prinovljene građe.

Sveučilišna knjižnica raspolaže zbirkom obveznog primjerka RH od 1949. godine u kojoj se nalazi svaki naslov izdan od strane hrvatskog nakladnika, što uključuje fond propisanih naslova domaće literature za sve kolegije i sve naslove čiji je nakladnik Sveučilište u Rijeci. Dodatno, fond se popunjava izdanjima Sveučilišta u Rijeci koja pristižu kao naknada za izradu tzv. CIP zapisa koje Sveučilišna knjižnica izrađuje za sve nakladnike u regiji.

Reprezentativni fond inozemne znanstvene i referentne literature u tiskanom obliku se gotovo uopće ne popunjava, a isti je slučaj i s dodatnim primjercima propisane studentske literature. Razlog leži u činjenici da se nabava knjižnične građe za sveučilišne knjižnice u Hrvatskoj uopće ne financira iz proračunskih sredstva, niti u okviru sredstava redovite djelatnosti, a niti po posebnim programima koji se financiraju iz državnog proračuna, što je praksa nepoznata na europskim

² Kriteriji za vrednovanje visokih učilišta u sastavu sveučilišta, 2007.

sveučilištima, gdje su sredstva za nabavu knjižnične građe stalni redovitog godišnjeg proračuna visokog učilišta.

Sveučilišna knjižnica je za nabavu građe u 2008. godini imala na raspolaganju prosječno 4.500,00 kn mjesečno koje je osigurala iz prihoda vlastite djelatnosti (članarine, zakasnine, fotokopiranje itd.). Odabir naslova i primjeraka za kupnju nove građe u Sveučilišnoj knjižnici izravno je ovisio o dojavi djelatnika na izdavanju građe o tome da knjižnica ne posjeduje određeni naslov ispitne literature koji se traži, ili su svi primjerci traženog naslova nedostupni.

Nabava strane znanstvene i referentne literature u elektroničkom obliku vodi se na nacionalnoj razini i financira iz proračunskih sredstava. U 2008. godini za nabavu inozemnih znanstvenih časopisa je u okviru MZOŠ-a osigurano 28.660.000,00 kn, čime je visokoškolskoj zajednici bilo dostupno preko 16.000 znanstvenih časopisa, o čemu je Sveučilišna knjižnica redovito obavještavala svoje korisnike i ostale knjižnice Sveučilišta. Usprkos dogovoru između sveučilišnih knjižnica i predstavnika Centra za online baze s kraja 2006.godine, sveučilišta nisu sustavno uključena u odabir naslova, osiguranje i praćenje pristupa, te informiranje o raspoloživosti ove građe.

Monografska znanstvena strana građa i propisana strana studentska literatura gotovo da i nisu uključene u nabavu elektroničkih izvora na nacionalnoj razini. Osim toga, ova nabava ne rješava problem raspoloživosti propisane domaće studentske literature.

Prijedlog aktivnosti u narednom razdoblju:

- Na temelju pilot istraživanja dostupnosti ispitne literature na 1. godini studija po pojedinim sastavnicama, utvrditi potreban financijski iznos za nabavu nedostajuće građe i na temelju istraživanja potreba pripadnika Sveučilišta u Rijeci, u dogovoru knjižnicama sastavnica Sveučilišta izraditi Prijedlog nabave dodatnih primjeraka ispitne literature.
- Uspostaviti, počevši s podacima za 2010. godinu, godišnje praćenje statističkih podataka potrebnih za izračun pokazatelja učinka B. 1.1.1 i B.1.1.2. i B.1.1.3 standarda ISO 11620:2008 Pokazatelji učinka knjižnica.
- Utvrditi odgovarajući sadržaj reprezentativne zbirke strane znanstvene i referentne literature iz svakog znanstvenog polja koje se izučava na sveučilištu, predložiti način za popunu fonda nedostajućom građom te uspostaviti redovitu godišnju nabavu usklađenu s potrebama.
- U komunikaciji s nositeljima odluka o nabavi knjižnične građe na razini MZOŠ-a i dalje se zalagati za sustavno uključivanje hrvatskih sveučilišta u odabir naslova, osiguranje i praćenje pristupa, te informiranje o raspoloživosti ove građe.

1.2 Pristup fondu

Ciljevi:

Sva građa u Knjižnici koja se korisnicima donosi iz zatvorenog spremišta treba u spremištu biti na točno predviđenom mjestu, a treba biti donesena korisniku u najkraćem mogućem vremenu potrebnom za odlazak u spremište, pronalaženje građe i donošenje na mjesto predaje korisniku. Treba realizirati svaki potvrđeni zahtjev za međuknjižničnom posudbom iz fonda Sveučilišne knjižnice u najkraćem mogućem vremenu potrebnom za pripremu građe i predaju na dostavu.

Mogući pokazatelji učinka sukladno standardu ISO 11620:2008:

1.2.1 Točnost ulaganja

1.2.2 Prosječno vrijeme donošenja dokumenta iz zatvorenog spremišta

- 1.2.3 Brzina međuknjižnične posudbe
- 1.2.4 Postotak uspješnih međuknjižničnih posudbi

Samoanaliza 2008. godine:

Sveučilišna knjižnica ne prati sustavno ove pokazatelje. U Knjižnici je od početka 2007. određen djelatnik zadužen za dnevni nadzor reda u spremištima, pa tako i točnost ulaganja, a njegova su se ovlaštenja u tom smislu u 2008. godini i proširila. Tijekom 2008. godine zaživjelo je naručivanje građe unaprijed putem elektroničke pošte, što omogućava korisniku da ga naručena građa čeka u vrijeme kada najavi svoj dolazak u knjižnicu, a djelatnicima knjižnice koji donose građu omogućava da racionalnije upravljaju svojim radnim vremenom.

Prijedlog aktivnosti u narednom razdoblju:

- Odrediti očekivano vrijeme dostave građe iz spremišta, te pratiti učinkovitost sukladno ISO pokazateljima B.1.2.1 i B.1.2.2.
- Redovito mjesečno evidentirati podatke potrebne za izračun pokazatelja B.1.2.4

1.3 Prostor i oprema

Ciljevi:

Knjižnica treba raspolagati s 40 sjedala na 1000 potencijalnih korisnika (pripadnici Sveučilišta u Rijeci).

Svako sjedalo treba biti pokriveno računalnom mrežom i povezano na internet, a svakom korisniku treba omogućiti mrežni rad s vlastitim prijenosnim računalom u prostoru Knjižnice.

Knjižnica treba raspolagati s 10 korisničkih računala u svojem vlasništvu na svakih 1000 potencijalnih korisnika.

Knjižnica treba imati odgovarajući korisnički prostor za rad i pružanje ostalih usluga potencijalnoj korisničkoj populaciji sa Sveučilišta u Rijeci, sukladno standardu 0,125 m² po potencijalnom korisniku.

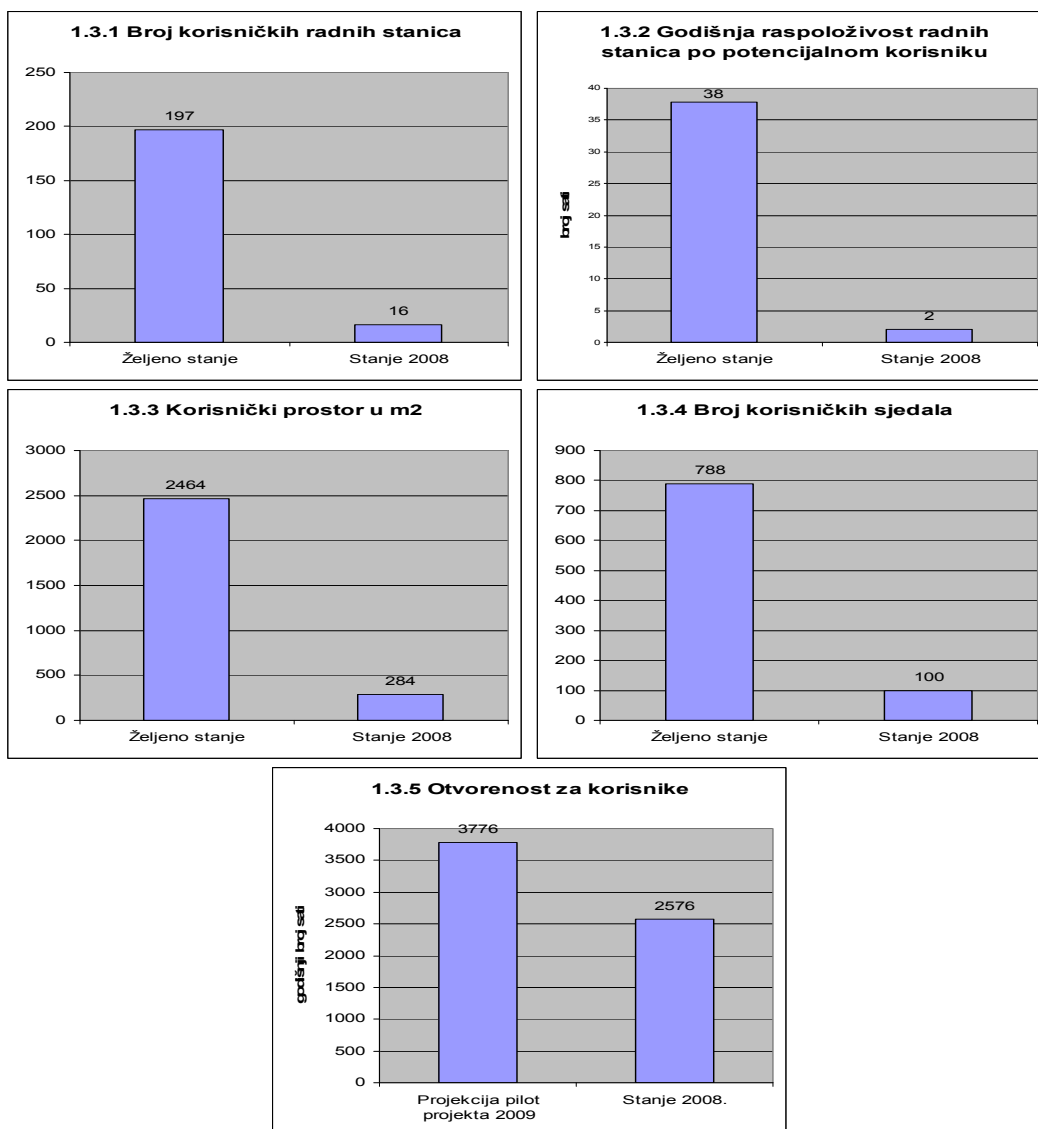
Otvorenost knjižnice u smislu mogućnosti boravka i korištenja čitaoničkih prostora, javnih radnih stanica te građe u otvorenom pristupu, treba biti sukadan zahtjevima korisnika.

Mogući pokazatelji učinka sukladno standardu ISO 11620:2008:

- 1.3.1 Javne radne stanice po potencijalnom korisniku
- 1.3.2 Vremenska raspoloživost radnih stanica po potencijalnom korisniku (sati godišnje)
- 1.3.3 Korisnički prostor po potencijalnom korisniku
- 1.3.4 Sjedala po potencijalnom korisniku
- 1.3.5 Otvorenost za korisnike u odnosu na zahtjeve (sati godišnje)

Samoanaliza 2008. godine:

Podaci o željenom i stvarnom stanju dostupnosti prostora i opreme Sveučilišne knjižnice pripadnicima Sveučilišta u 2008. godini sukladno ISO standardu su sljedeći:

Stanje raspoloživosti prostora i opreme u odnosu na ciljeve neodrživo, pa je već od 2003. godine jedan od osnovnih ciljeva Sveučilišta izgradnja nove zgrade Sveučilišne knjižnice u prostoru kampusa.

Broj postojećih radnih stanica trenutno odgovara sada raspoloživom prostoru. U studijskoj čitaonici postoji bežična mreža, korisnicima su na raspolaganju 2 stolna računala i 4 prijenosna računala za iznajmljivanje. U znanstveno-istraživačkoj čitaonici korisnicima je na raspolaganju 6 stolnih računala povezanih u lokalnu mrežu i na internet, a u prostoru kataloga na raspolaganju su 4 računala za pretraživanje elektroničkih izvora putem interneta.

Krajem 2008. godine Sveučilišna knjižnica je u suradnji sa Savjetom mladih Grada Rijeke, započela pripreme za provođenje pilot projekta produženja radnog vremena studijske čitaonice knjižnice do 2.00 sata ujutro radnim danom od ponedjeljka do petka. Ukoliko korištenost ove usluge bude zadovoljavajuća, Knjižnica će predložiti trajno produženje otvorenosti čitaonice za korisnike.

Prijedlog aktivnosti u narednom razdoblju:

- Redovito prilagođavati otvorenost Knjižnice za korisnike u odnosu na njihove zahtjeve.

- Sustavno, kontinuirano i maksimalnim mogućim intenzitetom u odnosu na raspoloživa financijska sredstva obavljati pripreme (izrada natječajne i projektne dokumentacije, izgradnja i opremanje zgrade u kampusu Sveučilišta) za osiguravanje odgovarajućeg prostora Knjižnice.

1.4 Osoblje

Ciljevi:

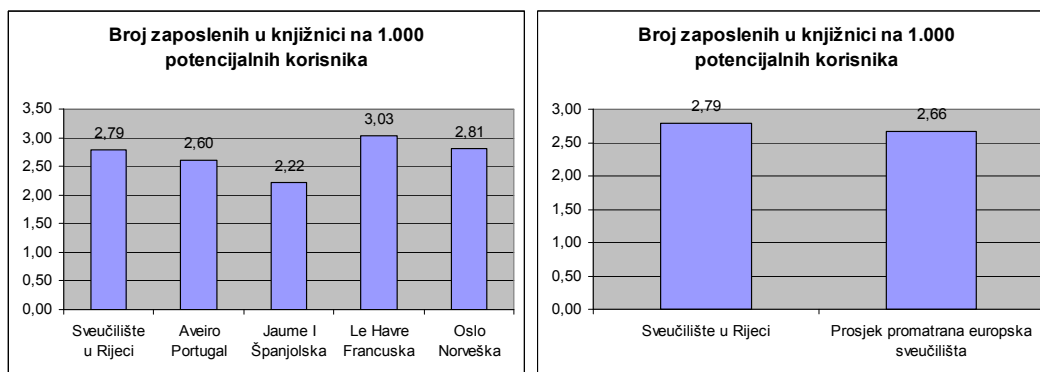
Broj osoblja zaposlenog u Knjižnici trebao bi odgovarati broju zaposlenih u europskim sveučilišnim knjižnicama koje rade u sličnim uvjetima (očekuju rješavanje prostornih problema). U odnosu na broj potencijalnih korisnika (studenti i zaposleni na sveučilištu), broj zaposlenih u knjižnici treba s jedne strane biti dovoljan da bi knjižnica mogla ostvarivati zacrtane aktivnosti, a s druge strane treba poštivati načelo racionalnog angažiranja ljudskih resursa u knjižnicama, tako da radno vrijeme svakog zaposlenog bude maksimalno iskorišteno.

Mogući pokazatelji učinka sukladno standardu ISO 11620:2008:

1.4.1 Osoblje po potencijalnom korisniku

Samoanaliza 2008. godine:

Prikazani podaci odnose se na ukupno zaposleno osoblje u svim knjižnicama Sveučilišta u Rijeci, kako bi bili usporedivi s europskim sveučilištima. Podaci su aproksimativni, budući da se podaci za europska sveučilišta odnose na razdoblje od 2004. do 2006. godine (prije no što su riješile prostorne probleme), a za Sveučilište u Rijeci za 2008. godinu. Broj zaposlenih u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka u 2008. godini, na bazi sati rada, uključujući studentski rad, iznosio je 29,7.

Dva promatrana europska sveučilišta imaju manji, a druga dva veći broj zaposlenih knjižničara u odnosu na potencijalne korisnike, no može se zaključiti da je broj zaposlenih u Knjižnici u odnosu na broj korisnika u europskim okvirima.

Prijedlog aktivnosti u narednom razdoblju:

- Apsolutan broj zaposlenih u knjižnicama Sveučilišta u Rijeci ne bi trebalo značajnije mijenjati.
- Potrebno je dosljedno pratiti statističke podatke o zaposlenima na Sveučilištu u Rijeci na bazi ekvivalenta punog radnog vremena (studentata i zaposlenika sveučilišta). U ukupan broj zaposlenih u knjižnicama treba uračunati cjelokupan rad koji se obavlja za novčanu naknadu (studenti i osoblje angažirano na projektima).

2. KORIŠTENJE

2.1 Fond

Ciljevi:

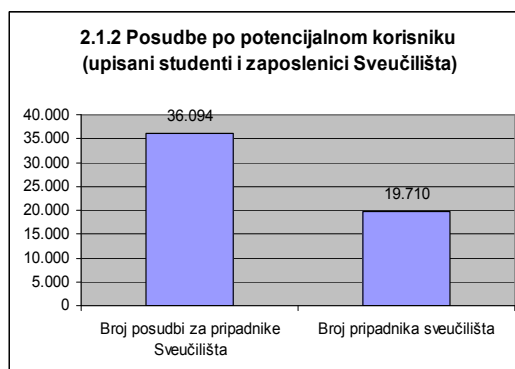
Cilj Knjižnice je maksimirati broj posudbi po potencijalnom korisniku (pripadniku Sveučilišta u Rijeci).

Mogući pokazatelji učinka sukladno standardu ISO 11620:2008:

- 2.1.1 Obrtaj fonda
- 2.1.2 Posudbe po potencijalnom korisniku
- 2.1.3 Postotak nekorištenog fonda
- 2.1.4 Broj preuzetih jedinica sadržaja po potencijalnom korisniku
- 2.1.5 Korištenje materijala s otvorenog pristupa po potencijalnom korisniku

Samoanaliza 2008. godine:

Broj posudbi pripadnicima Sveučilišta u Rijeci po potencijalnom korisniku (pripadniku Sveučilišta u Rijeci) za 2008. godinu iznosio jest 1,83 (po aktivnom korisniku, broj posudbi iznosi 16). Pokazatelj ne uključuje izradu preslika u zamjenu za posuđenu građu.

S brojem posudbi jedinica građe po potencijalnom korisniku ne možemo biti zadovoljni, no to je logična posljedica situacije izostanka nabave građe kupnjom u svrhu popunjavanja reprezentivnog fondom strane znanstvene produkcije i dodatnih primjeraka propisane literature za sve kolegije na Sveučilištu.

S obzirom da su zbirke Sveučilišne knjižnice pretežno referentnog karaktera (obvezni primjerak RH, zavičajna zbirka, stara i vrijedna građe) obrtaj fonda i postotak nekorištenog fonda za Knjižnicu nisu zanimljivi pokazatelji. Isti je slučaj s praćenjem korištenja materijala s otvorenog pristupa, s obzirom da se praktički cijeli fond Knjižnice, nalazi u zatvorenom pristupu. Pokazatelj koji je nedostupan, a bio bi zanimljiv za praćenje jest postotak preuzetih jedinica sadržaja iz dostupnih baza podataka koje osigurava Centar za online baze. Postojeći knjižnični softver ne omogućuje praćenje ovog pokazatelja za vlastiti fond.

Prijedlog aktivnosti u narednom razdoblju:

- Izraditi Prijedlog nabave dodatnih primjeraka ispitne literature za 1. godinu studija (aktivnost već navedena pod točkom 1.1. ovog izvješća)

- Unaprijediti funkcionalnost knjižničnog softvera u odnosu na praćenje broja preuzetih jedinica sadržaja (puni tekstovi) iz online kataloga knjižnice.
- Predložiti Centru za online baze da vodi statistiku preuzimanja po Sveučilištima.

2.2 Pristup uslugama

Ciljevi:

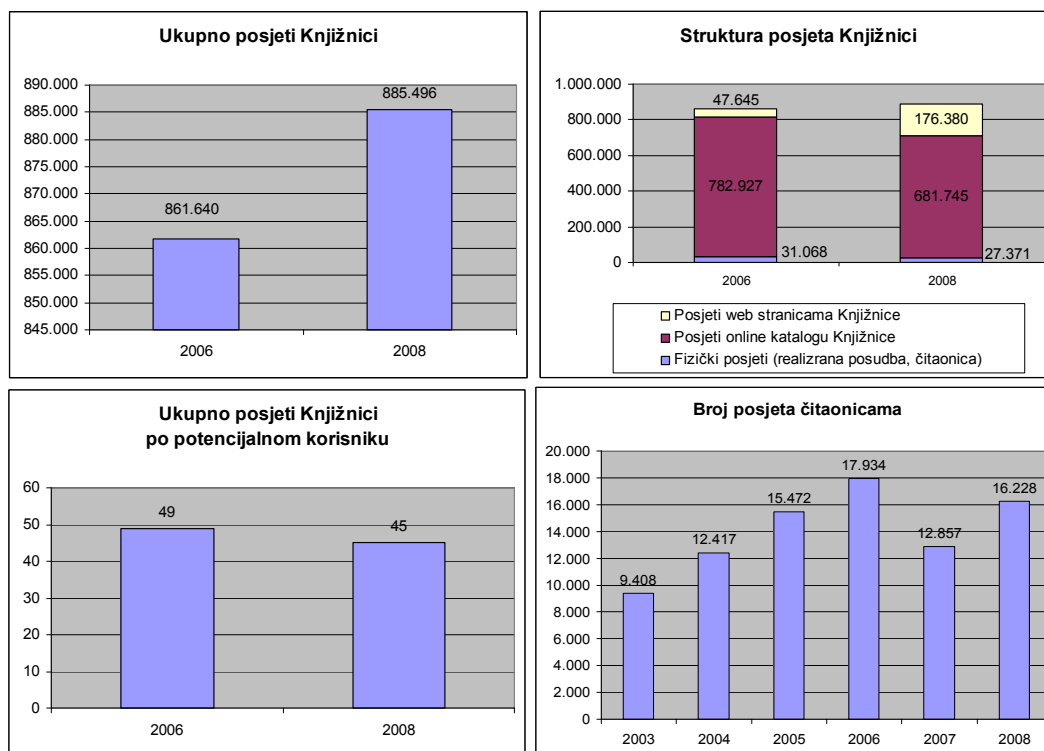
Cilj Sveučilišne knjižnice je kontinuirano povećavati broj posjeta knjižnici od strane pripadnika Sveučilišta, osobito onih virtualnih i onih kojima je cilj učenje i rad u prostoru Knjižnice. Potrebno je zadržati vanjske korisnike i razinu posudbe ovoj populaciji. Treba povećati posjećenost pripadnika sveučilišta knjižničnim događajima i edukacijskim programima za korisnike.

Mogući pokazatelji učinka sukladno standardu ISO 11620:2008:

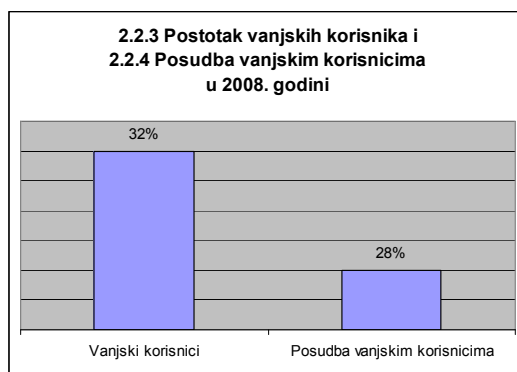
- 2.2.1 Posjeti knjižnici po potencijalnom korisniku
- 2.2.2 Postotak informacijskih zahtjeva elektroničkim putem
- 2.2.3 Postotak vanjskih korisnika
- 2.2.4 Postotak ukupne posudbe knjižnice vanjskim korisnicima
- 2.2.5 Prisustvo korisnika knjižničnim događajima po potencijalnom korisniku
- 2.2.6 Prisustvo korisnika na edukacijskim programima po potencijalnom korisniku

Samoanaliza 2008. godine:

Knjižnica je u 2008. pratila one posjete svojih korisnika koji su rezultirali posudbom građe i/ili boravkom u čitaonicama. Nisu praćeni svi fizički ulazi u knjižnicu, kao ni posjeti zbog korištenja drugih usluga koje pruža knjižnica, pa se dobijeni rezultati ne mogu u potpunosti iskoristiti kao pokazatelj 2.2.1., iako mogu ilustrirati opseg pristupa knjižničnim uslugama.

Ukupan broj posjeta Knjižnici raste. Broj ukupnih fizičkih posjeta Knjižnici zbog posudbe pada, ali posjeti čitaonicama rastu u odnosu na 2007. godinu. S obzirom da se režim posudbe građe izvan knjižnice nije promijenio, ovaj se podatak može protumačiti promjenom načina studiranja po načelima Bolonjskog procesa koja inzistiraju na samostalnom radu i kontinuiranom učenju. Pada i broj upita u online katalog knjižnice, dok posjeti web stranicama izrazito rastu, dakle pojačano se koriste elektroničke usluge knjižnice dostupne na web stranicama. Na pad broja ukupnih posjeta po pripadniku Sveučilišta u 2008. godini u odnosu na 2006. zasigurno je utjecao veliki porast broja studenata i broj novozaposlenih u ovom razdoblju, koje Knjižnica nije uspjela privući svojim uslugama. Poučeni iskustvom iz 2004. godine kada je broj korisnika naglo porastao nakon jednokratnog ulaganja u nabavu ispitne literature (radilo se o odšteti u knjigama dobivenoj sudskom pogodbom), ovaj pad bi se mogao objasniti i činjenicom da su u 2008. godini kupnjom nabavljena samo 282 primjerka građe, što predstavlja pad od 40% u odnosu na 2007. godinu. Knjižnica je pratila podatke kojima može utvrditi postotak vanjskih korisnika i ukupne posudbe vanjskim korisnicima, a rezultati su sljedeći:

Sveučilišna knjižnica Rijeka je tradicionalno okrenuta korisničkoj populaciji u lokalnoj zajednici, što je na tragu strateških ciljeva Sveučilišta. Za ovu su populaciju posebno zanimljive zavičajna zbirka *Adriatica* i *Povijesna zbirka*. Problem Sveučilišne knjižnice u posljednjih petnaestak godina bio je kako svoje fondove i usluge prilagoditi sveučilišnom profilu knjižnice.

Od kraja 2003. godine, Knjižnica odgovara na informacijske zahtjeve korisnika i elektroničkim putem. Organizira se niz događanja i edukacijskih programa za korisnike, no podaci o broju udovoljenih informacijskih zahtjeva, te broju korisnika koji su prisustvovali knjižničnim događajima i edukacijskim programima za korisnike nisu sustavno praćeni.

Prijedlog aktivnosti u narednom razdoblju:

- Uvesti automatski brojač broja ulazaka u prostor Knjižnice, kako bi se realno utvrdio broj fizičkih posjeta knjižnici (pokazatelj 2.2.1)
- Poboľjšati tehničku funkcionalnost online kataloga Knjižnice (bolje mogućnosti pretraživanja, ispisa rezultata itd.)
- Ispitati potrebe potencijalnih korisnika i sukladno rezultatima unaprijediti usluge Knjižnice.
- Uspostaviti sustavno praćenje ISO pokazatelja učinka 2.2.2 Postotak informacijskih zahtjeva elektroničkim putem, te pokazatelja 2.2.5 i 2.2.6 vezanih uz praćenje broj korisnika knjižničnim događajima i edukacijskim programima za korisnike.

2.3 Korištenje prostora i opreme

Ciljevi:

Cilj je racionalna uporaba postojećih korisničkih sjedišta i radnih stanica u Knjižnici, dale osigurati što veću popunjenost, a pritom izbjeći prekapacitiranost (vidi točku 2.2.1 ovog izvješća)..

Mogući pokazatelji učinka sukladno standardu ISO 11620:2008:

2.3.1 Popunjenost korisničkih sjedala

2.3.2 Korištenost radnih stanica

Samoanaliza 2008. godine:

Knjižnica ne prati ove pokazatelje, budući da u okviru posjeta knjižnici, posebno prati korištenost čitanica (vidi 2.2.1)

Prijedlog aktivnosti u narednom razdoblju:

- Budući da se planira dosljedno praćenje pokazatelja 2.2.1, bit će potrebno uspostaviti praćenje pokazatelja 2.3.1 i 2.3.2. u cilju racionalne uporabe raspoloživog prostora i radnih stanica za korisnike.

2.4 Korištenje općenito

Ciljevi:

Potrebno je značajno povećati postotak dosegnute ciljane populacije, te kontinuirano povećavati zadovoljstvo korisnika knjižničnim fondovima i uslugama Knjižnice.

Mogući pokazatelji učinka sukladno standardu ISO 11620:2008:

2.4.1 Postotak dosegnute ciljane populacije

2.4.2 Zadovoljstvo korisnika

Samoanaliza 2008. godine:

Ciljana populacija Knjižnice su svi pripadnici Sveučilišta u Rijeci kao potencijalni korisnici Knjižnice, a to su upisani studenti i zaposleno osoblje na bazi ekvivalenta punog radnog vremena u određenoj godini. Za 2008. godinu pokazatelj ima sljedeću vrijednost:

Broj pripadnika Sveučilišta u Rijeci na dan 31.12. 2008.	19.710
Aktivni korisnici pripadnici Sveučilišta u Rijeci u 2008.	2.146
2.4.1.Postotak dosegnute ciljane populacije u 2008.	11%

Ovaj podatak govori o izrazito niskom općem korištenju fondova i usluga Sveučilišne knjižnice Rijeka od strane ciljane populacije.

Struktura upisanih članova Knjižnice u razdoblju 2007.-2008.³ godine bila je sljedeća:

STRUKTURA AKTIVNIH ČLANOVA	2007	2007	2008	2008
UKUPNO	3068	100%	3169	100%
SVEUČILIŠTE U RIJECI	1999	65%	2146	68%
DRUGE VISOKOŠKOLSKE USTANOVE	222	7%	219	7%
OSTALI	847	28%	804	25%
SVEUČILIŠTE	1999	100%	2146	100%
Akademija primijenjenih umjetnosti	64	3%	71	3%
Ekonomski fakultet	291	15%	276	13%
Fakultet za turistički i hotelski menadžment	280	14%	274	13%
Filozofski fakultet	490	25%	559	26%
Građevinski fakultet	67	3%	88	4%
Medicinski fakultet	223	11%	222	10%
Pomorski fakultet	84	4%	106	5%
Pravni fakultet	255	13%	268	12%
Rektorat	2	0%	8	0%
Sveučilišna knjižnica	27	1%	27	1%
Studentski centar			2	0%
Tehnički fakultet	135	7%	125	6%
Učiteljski fakultet	81	4%	107	5%
Odjel za informatiku			7	0%
Odjel za matematiku			8	0%
OSTALE VISOKOŠKOLSKE USTANOVE	222	100%	219	100%
- RIJEKA	151	68%	164	75%
Veleučilište (ugovor o suradnji)	129		146	
Teologija	20		16	
Muzička akademija	2		2	
- HRVATSKA	47	21%	36	17%
- INOZEMSTVO	24	11%	18	8%
OSTALI	847	100%	804	100%
Učenici	131	15%	82	10%
Uprava / ustanove / knjižničari / mediji	147	17%	152	19%
Ostali građani	569	67%	570	71%

Udio aktivnih korisnika pripadnika Sveučilišta u ukupnom broju aktivnih korisnika Knjižnice u 2008. godini pokazuje rast od 3% u odnosu na 2007. godinu i iznosi 68%. Opsežnije ispitivanje općeg zadovoljstva korisnika Knjižnicom posljednji je put provedeno 2003. godine.

Prijedlog aktivnosti u narednom razdoblju:

- Objaviti informativnu brošuru Knjižnice o fondovima i uslugama koje nudi
- U 2009. godini provesti ispitivanje među pripadnicima Sveučilišta koji nisu aktivni korisnici Sveučilišne knjižnice Rijeka o razlozima zbog kojih ne koriste Knjižnicu, a na temelju rezultata ispitivanja izraditi plan aktivnosti na povećanju postotka dosegnute ciljane populacije.

³ Od posjetilaca se traži da se upišu u Knjižnicu kad prvi put koriste neku uslugu (preuzimanje naručne knjige, rad u čitaonici itd.)

- Ispitati zadovoljstvo korisnika Knjižnice sukladno pokazatelju 2.4.2 u prvoj polovici 2010. godine, a na temelju rezultata ispitivanja, preispitati utvrđene ciljeve u svim područjima poslovanja Knjižnice.

3. DJELOTVORNOST

3.1 Fond

Ciljevi:

Izdaci po posudbi jedinice građe i po posjeti korisnika ne smiju rasti, što znači da je potrebno povećati broj posudbi i posjeta korisnika, uz odgovarajuća ulaganja u nabavu građe sukladno potrebama korisnika. Prioritet je zadovoljavanje potreba studentske populacije.

Mogući pokazatelji učinka sukladno standardu ISO 11620:2008:

- 3.1.1 Izdaci po posudbi
- 3.1.2 Izdaci po pristupu bazi
- 3.1.3 Izdaci o preuzetoj jedinici sadržaja
- 3.1.4 Izdaci po posjetu knjižnici

Samoanaliza 2008. godine:

U 2008. godini ostvarene su sljedeće vrijednosti pokazatelja:

3.1.1 Izdaci po posudbi jedinice građe 2008. godine	69,14 kn	
Ukupni tekući izdaci	3.533.658,00 kn	100%
- Nabava građe	54.128,00 kn	2%
- Plaće osoblja	2.444.256,00 kn	69%
- Materijalni rashodi	1.035.274,00 kn	29%
Ukupni broj posudbi	51.107	
3.1.4 Izdaci po posjetu Knjižnici 2008. godine	3,99 kn	
Ukupni tekući izdaci	3.533.658,00 kn	100%
- Nabava građe	54.128,00 kn	2%
- Plaće osoblja	2.444.256,00 kn	69%
- Materijalni rashodi	1.035.274,00 kn	29%
Ukupni broj posjeta	885.496	
- Broj fizičkih posjeta	27.371	
- Broj virtualnih posjeta	858.125	
Broj posjeta po potencijalnom korisniku	45	
Broj potencijalnih korisnika	19.710	

Sljedeća tablica prikazuje projekciju povećanja broja posudbi i posjeta korisnika uz povećanje sredstava za nabavu i istovremeno zadržavanje odnosno smanjivanje razine troškova po posudbi i posjetu:

		udio	Indeks 2008
3.1.1 Izdaci po posudbi jedinice građe – željeno stanje	69,14 kn		1,00
Ukupni tekući izdaci	3.979.530,00 kn	100%	1,13
- Nabava građe	500.000,00 kn	13%	9,24
- Plaće osoblja	2.444.256,00 kn	61%	1,00
- Materijalni rashodi	1.035.274,00 kn	26%	1,00
Ukupni broj posudbi	57.556		1,13

Prema projekciji iz prethodne tablice, ukoliko bi se za nabavu građe godišnje osiguralo dodatnih cca 450.000,00 kn, izdaci za nabavu građe povećali bi se za 813 %, a ukupni tekući izdaci Sveučilišne knjižnice za 13%. Ukoliko bi to rezultiralo povećanjem posudbe od minimalno 13%, izdaci po posudbi ne bi se povećali, a kad bi povećanje posudbe bilo veće od tog postotka, izdaci po posudbi bi se smanjili, što bi bio pokazatelj povećanja djelotvornosti fonda knjižnice.

3.1.4 Izdaci po posjetu Knjižnici – željeno stanje	3,76 kn		0,94
Ukupni tekući izdaci	3.979.530,00 kn	100%	1,13
- Nabava građe	500.000,00 kn	13%	9,24
- Plaće osoblja	2.444.256,00 kn	61%	1,00
- Materijalni rashodi	1.035.274,00 kn	26%	1,00
Ukupan broj posjeta	1.059.750		1,20
- Broj fizičkih posjeta	30.000		1,10
- Broj virtualnih posjeta	1.029.750		1,20
Broj posjeta po potencijalnom korisniku	53		1,18
Broj potencijalnih korisnika	20.000		1,01

Ukoliko ne dođe do bitnog novog zapošljavanja ili povećavanja broja studenata na Sveučilištu, a nastavi se sadašnji trend povećanja virtualnih posjeta knjižnici, već bi povećanje fizičkih posjeta od 10% uzrokovano boljom ponudom fizičke građe, dovelo do smanjenja izdataka po posjetu Knjižnici, što bi povećalo djelotvornost fonda. Povećao bi se i broj posjeta po potencijalnom korisniku za 18% (pokazatelj koji je 2008. godine imao nepovoljno kretanje).

Pristup bazama izravni je izdatak državnog proračuna, a statistika preuzimanja sadržaja koji se na ovaj način dobivaju nije dostupna, pa se pokazatelji 3.1.2 i 3.1.3 ne mogu pratiti.

Prijedlog aktivnosti u narednom razdoblju:

- Predložiti osnivaču Sveučilišne knjižnice Rijeka da u okviru redovite dotacije Sveučilišnoj knjižnici Rijeka osigura cca 450.000,00 kn za redovitu nabavu građe i licenci, namijenjenih prvenstveno propisanoj literaturi za učenje i popunjavanju reprezentativne i referentne zbirke inozemne znanstvene literature iz znanstvenih polja koja se izučavaju na Sveučilištu.

3.2 Pristup

Ciljevi:

Treba postići najkraće moguće vrijeme nabave dokumenta kupnjom (od trenutka kada je dokument naručen do trenutka kada pristigne u knjižnicu) i najkraće moguće vrijeme obrade bilo kojeg dokumenta (od trenutka kada pristigne u knjižnicu do trenutka kada je jedinica raspoloživa korisniku).

Mogući pokazatelji učinka sukladno standardu ISO 11620:2008:

- 3.2.1 Prosječno vrijeme nabave dokumenta
- 3.2.2 Prosječno vrijeme obrade dokumenta

Samoanaliza 2008. godine:

Sveučilišna knjižnica najveći dio svojih prinova nabavlja obveznim primjerkom i darom nakladnika s područja regije (zamjena za izrađeni CIP zapis), a na brzinu pristizanja ove vrste građe ne može izravno utjecati. U 2008. godini kupnom je nabavljen zanemarivi broj dokumenata, pa brzina ove nabave nije imala poseban utjecaj na djelotvornost pristupa. Indikator 3.2.1 nije se pratio.

Prijedlog aktivnosti u narednom razdoblju:

- Uspostaviti praćenje djelotvornosti dobavljača knjižnične građe sukladno zahtjevu za brzinom nabave u pokazatelju 3.2.1.
- U 2009. godini izvršiti pripreme za otpočinjanje računalnog vođenja nabave u 2010. godini u softveru CROLIST.
- Uspostaviti praćenje brzine obrade dokumenata sukladno pokazatelju 3.2.2., kako bi se mogli uočiti unutarnji razlozi mogućih zastoja te poduzeti aktivnosti u cilju povećanja brzine obrade dokumenata.

3.3 Osoblje

Ciljevi:

Cilj Sveučilišne knjižnice je 33% svojeg osoblja (na bazi ekvivalenta punog radnog vremena) rasporediti na izravan rad s korisnicima.

Osoblje Sveučilišne knjižnice koje izravno radi s korisnicima na upite treba pružati odgovore najviše razine stručnosti.

U nabavu građe sukladno potrebama sveučilišne korisničke zajednice potrebno je ulagati relevantna sredstva. Utvrđuje se željeni omjer između izdataka za nabavu i izdataka za plaće u iznosu 1:5 (koeficijent 0,20)

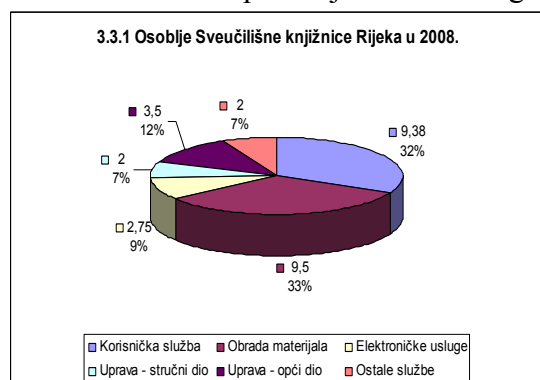
Produktivnost osoblja u obradi građe treba kontinuirano povećavati.

Mogući pokazatelji učinka sukladno standardu ISO 11620:2008:

- 3.3.1 Postotak osoblja u radu s korisnicima
- 3.3.2 Točnost odgovora na upite korisnika
- 3.3.3 Odnos troškova nabave u odnosu na troškove osoblja
- 3.3.4 Produktivnost osoblja u obradi građe

Samoanaliza 2008. godine:

Sveučilišna knjižnica utvrđuje željeni omjer osoblja u izravnom radu s korisnicima imajući na umu i druge zadaće: na izgradnji knjižničkog sustava Sveučilišta i provođenju matično-razvojne djelatnosti za ostale knjižnice Sveučilišta u Rijeci, ostale visokoškolske i specijalne knjižnice te imatelje knjižne građe registrirane kao kulturno dobro na području Primorsko-goranske i Ličko-senjske županije.

Polazeći od navedenoga, idealan raspored rada u Knjižnici prema područjima rada (na bazi ekvivalenta punog radnog vremena) je onaj gdje 33% zaposlenih raditi izravno s korisnicima, 33% u obradi građe, 10% u u planiranju, održavanju i pružanju elektroničkih knjižničnih usluga, 7% na koordinativnim i razvojnim knjižničarskim poslovima, 10% na općem vođenju ustanove i administrativno-

računovodstvenim poslovima, a 7% na poslovima održavanja zgrade. U 2008. godini raspored osoblja uglavnom zadovoljava željenu strukturu - udio osoblja koje radi s korisnicima samo je za 1% manji od željenog.

Želimo li međutim ispitati kvalitetu i stručnost ovog osoblja, u nedostatku istraživanja po metodologiji pokazatelja 3.3.2, možemo pogledati kvalifikacijsku strukturu zaposlenih osoba u radu s korisnicima u 2008. godini:

Kvalifikacijska struktura osoblja u radu s korisnicima	2008 .	željeno stanje
Završen diplomski studij (informatori)	2	3
Završen preddiplomski studij (nadzor spremišta i usluga digitalizacije)	1	1
završena srednja škola (posudba)	2	2
bez kvalifikacije (nošenje knjiga i uređenje spremišta)	2,25	2,25
Student	2,13	1,26
Ukupno osoblje	9,38	9,51

Iz podataka se može zaključiti da kvalifikacijska struktura ne pruža uvjete za kvalitetne odgovore na upite korisnika. Samo dvije zaposlene osobe koje rade s korisnicima imaju visoku stručnu spremu. Ako uzmemo u obzir da se rad s korisnicima provodi u dvije smjene, jednako u fizičkom prostoru knjižnice, kao i davanjem informacija elektroničkim putem, a da je jedna od ukupno dvije visoko obrazovane osobe voditelj odjela, koji pored odgovaranja na informacijske upite korisnika, vodi prezentacijsku djelatnost knjižnice i odnose s javnošću, organizira događaje i korisničke edukacije, prisustvuje raznim sastancima u i izvan knjižnice itd., evidentna je potreba za zapošljavanjem u izravnom radu s korisnicima još jedne osobe sa završenim diplomskim studijem, koja bi preuzela dužnosti informatora. Problem nije moguće riješiti preraspodjelom osoblja iz Odjela obrade građe. Zapošljavanjem nove osobe, ne bi bilo potrebno dežurstvo studenata u vrijeme kada smjena nije pokrivena informatorom, pa ukupan broj zaposlenih u knjižnici ne bi porastao. Osim toga, zapošljavanjem na teret proračuna, rasteretila bi se i vlastita sredstva Knjižnice kojima knjižnica plaća rad studenata, a oslobođena sredstva bi se mogla usmjeriti u nabavu građe.

Odnos troškova nabave u odnosu na troškove osoblja pokazuje relevantnost iznosa kojeg kojeg knjižnica ulaže u svoje fondove:

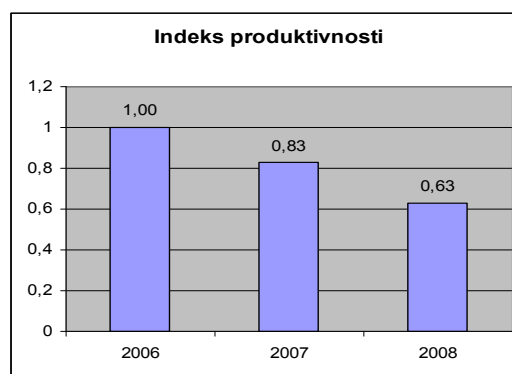
3.3.3. Odnos izdataka za nabavu u odnosu na plaće osoblja 2008.	udao
Nabava građe	54.128,00 kn 2%
Plaće osoblja	2.444.256,00 kn 98%
Ukupno	2.498.384,00 kn 100%
odnos nabava - plaće:	
	0,02 1:45

Pokazatelj potvrđuje prije navedene konstatacije da je ulaganje u nabavu građe kupnom nedopustivo nisko.

Projekcija povećanja koeficijenta nabave za 2010. godinu daje sljedeće vrijednosti:

3.3.3. Odnos izdataka za nabavu i za plaće osoblja - projekcija	udio	Indeks 2008
Nabava građe	500.000,00 kn	17%
Plaće osoblja	2.444.256,00 kn	83%
Ukupno	2.944.256,00 kn	100%
odnos nabava - plaće:		0,20 1:5

Produktivnost obrade izražava se prosječanim brojem novoobrađenih jedinica građe (tiskane i elektroničke) po osobi zaposlenoj na poslovima obrade u ekvivalentu punog radnog vremena (uključuje rad na poslovima nabave i katalogizacije, isključuje rekatalogizaciju). Pokazatelji o produktivnosti obrade u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka za proteklo razdoblje su sljedeći:

Iz ovih pokazatelja, moguće je (na bazi 40-satnog radnog tjedna) izračunati i prosječno vrijeme u kojem je obrađivana jedinica građe u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka, u protekle tri godine:

Prosječno vrijeme obrade jedinice građe u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka 2006.-2008.

	2006	2007	2008
Prosječan broj obrađenih jedinica u mjesec dana	95	79	60
Prosječan broj obrađenih jedinica u jednom satu	0,6	0,5	0,4

* Podatak se odnosi na prosječno vrijeme potrebno za prijem, inventarizaciju, formalnu i sadržajnu obradu, signiranje, pripremu posudbenih podataka za jedinicu, tehničku obradu fizičkih jedinica i ulaganje na police.

Prema uputama ISO standarda 11620:2008 za interpretaciju pokazatelja 3.3.4, produktivnost osoblja u obradi ovisi o tipu medija koji se obrađuje, načinu obrade i mogućnosti preuzimanja zapisa. S obzirom da se tip medija i način obrade u proteklom razdoblju nije mijenjao, možemo sa sigurnošću tvrditi da je pad produktivnosti u obradi građe od gotovo 40% u odnosu na 2006. godinu izravna posljedica napuštanja softvera CROLIST od strane NSK i prekida mogućnosti preuzimanja kataložnih zapisa Nacionalne i sveučilišne knjižnice počevši od kraja 2006. godine. To je Sveučilišnu knjižnicu Rijeka prisililo da nakon desetak godina kooperativne katalogizacije, ponovno izrađuje izvorne kataložne zapise što izrazito

produžuje vrijeme obrade. NSK je krajem 2005. godine nabavila novi softver za sve knjižnice u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, ali do danas je taj softver implementirala samo u svojoj kući. Krajem 2006. godine NSK je započela unos zapisa u novonabavljeni softver bez da je knjižnicima koje su nastavile raditi u postojećem softveru omogućila da novokatalogizirane zapise preuzimaju u svoje lokalne kataloge. To se moglo učiniti, kao što je to svojevremeno učinila British Library, tako da NSK u prijelaznom razdoblju, dok se ne uspostavi kooperativna katalogizacija u novom softveru, nastavi unos zapisa u oba softvera – i u onaj koji se napušta i u novi softver. Drugi je mogući način bio da se NSK pobrine za istovremenu implementaciju novog softvera u sve knjižnice za koje je taj softver nabavila. Nažalost, NSK je s dobavljačem novog softvera 2005. godine dogovorila samo implementaciju u vlastitoj kući, a u protekle četiri godine je nepobitno utvrđeno da projekt implementacije novog softvera u ostale knjižnice u sustavu znanosti i visokog obrazovanja Republike Hrvatske nikad i nije postojao.

Bojazan da će se dogoditi dugoročan pad produktivnosti u obradi građe u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka bila je ključnim razlogom ogromnog angažmana ravnateljice na sprječavanju gašenja sustava kooperativne katalogizacije u postojećem softveru CROLIST. Taj je sustav ustrojila sama NSK i od ranih 90-ih godina održavala njegovu funkcionalnost brinući o razvoju samog softvera, održavanju poslužitelja na kojem se nalazila kataložna baza podataka za sve knjižnice koje su koristile taj softver i obavljajući redakciju kataložnih zapisa u zajedničkoj bazi.

Pored Nacionalne i sveučilišne knjižnice, u tom je sustavu do 2006. godine, unošenjem izvornih zapisa sudjelovalo još 14 hrvatskih knjižnica, među kojima i sveučilišne knjižnice u Osijeku, Puli, Zadru i Splitu, te Znanstvene knjižnice u Zadru i Dubrovniku. Osim Sveučilišne knjižnice u Zadru, sve ove knjižnice primaju obvezni primjerak, što je omogućilo da svaka od njih izvorno obradi samo manji dio prinova naslova obveznog primjerka, a da veliku većinu kataložnih zapisa preuzme iz skupnog kataloga.

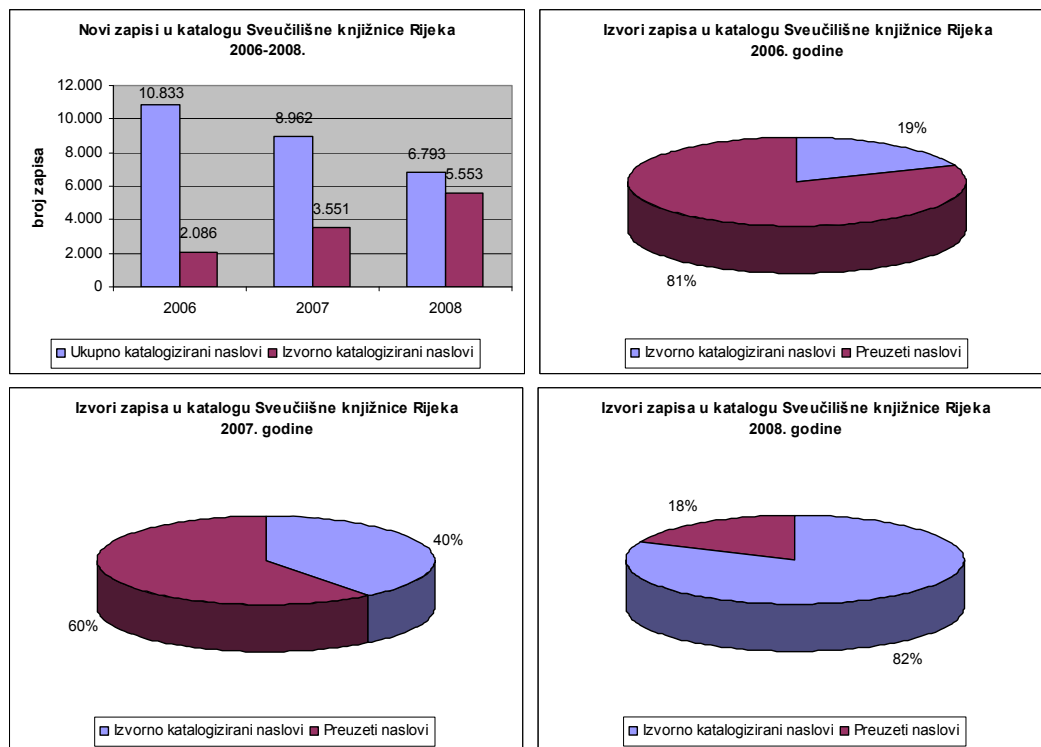
Više od sedamdeset hrvatskih knjižnica preuzimalo je zapise iz ove baze umjesto da ih izvorno katalogizira, među kojima je i deset knjižnica sastavnica Sveučilišta u Rijeci. Kao središnja knjižnica Sveučilišta u Rijeci, Sveučilišna knjižnica Rijeka osjećala je stoga posebnu odgovornost za održavanje funkcionalnosti skupnog kataloga, kako bi se s jedne strane nastavila kooperativna katalogizacija koju je obavljala Sveučilišna knjižnica, a s druge strane kako bi knjižnice Sveučilišta u Rijeci i dalje mogle preuzimati zapise iz skupnog kataloga.

Zato je u 2008. godini Sveučilišna knjižnica Rijeka preuzela vodeću ulogu u Udruzi knjižnica „Konzorcij CROLIST“ koja je trebala preuzeti opisanu ulogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Ravnateljica Sveučilišne knjižnice Rijeka je kao predsjednica Konzorcija Crolist osobno vodila i koordinirala sve aktivnosti na osiguranju smještaja novog poslužitelja Udruge, javnoj nabavi licenci, instalaciji skupne baze preuzete od NSK, postizanju njezine dostupnosti korisnicima na internetu, te ponovnom uspostavljanju kooperativnog rada u zajedničkoj bazi. Nakon što je krajem 2007. godine došlo do kvara i prekida rada poslužitelja smještenog u NSK, početkom ožujka 2008. novi poslužitelj i kooperativna katalogizacija su ponovno profunkcionirali na zadovoljstvo knjižnica čiji je rad ovisio o preuzimanju zapisa, a Udruzi su se pridružile i nove knjižnice.

Udruga međutim nije do jeseni 2008. godine uspjela postići ravnomjernu raspodjelu unosa novih zapisa u skupnu bazu, niti osigurati kvalitetnu redakciju zapisa u skupnom katalogu. Prestankom rada više od stotine djelatnika NSK na zajedničkoj

bazi i izostankom političke i financijske potpore Udruzi, izvorna katalogizacija u skupnom katalogu pala je pretežno na leđa Sveučilišnih knjižnica u Splitu i Rijeci te Znanstvene knjižnice u Zadru, a dobrovoljni rad vodstva Udruge nije mogao zamijeniti dotadašnji plaćeni angažman zaposlenih djelatnika NSK. Zbog obveza na izgradnji knjižničnog sustava Sveučilišta u Rijeci, ravnateljica je predala dužnost predsjednice Udruge u listopadu 2008. godine.

Iako je, u cjelini gledano, osiguravanjem kontinuiteta kooperativne katalogizacije u CROLIST-u učinjeno dobro djelo za hrvatsko knjižničarstvo, Sveučilišna knjižnica Rijeka nije zadržala djelotvornost obrade kakvu je imala do kraja 2006. godine, što pokazuju sljedeći podaci:

Ostaje da se vidi koliko će novo vodstvo Konzorcija CROLIST popraviti ovakvu situaciju u narednom razdoblju, no usprkos svih napora učinjenih od strane Sveučilišne knjižnice Rijeka, rezultat za tu kuću je kontinuirani pad ukupnog broja novih zapisa u katalogu Knjižnice u protekle dvije godine.

Svjesna nemogućnosti za daljnji aktivniji angažman u radu Konzorcija CROLIST, od jeseni 2008. godine Sveučilišna knjižnica Rijeka je usmjerila svoje aktivnosti na unaprjeđivanje korištenja postojećih funkcionalnosti softvera CROLIST koje nisu vezane uz kooperativnu katalogizaciju, te unaprjeđenje kooperativne katalogizacije unutar Sveučilišta u Rijeci u kojoj sudjeluju Medicinski, Građevinski i Učiteljski fakultet (sjedište u Rijeci). Ovim je knjižnicama poboljšana pristup skupnom katalogu Sveučilišta, a u sustav je ušla i knjižnica Veleučilišta u Rijeci po posebnom ugovoru o suradnji. Nažalost, knjižnice Ekonomskog, Filozofskog, Pomorskog, Pravnog, Tehničkog, Učiteljskog fakulteta (odjel Gospić) i Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu nisu povezane u sustav kooperativne katalogizacije unutar Sveučilišta, na što su se odlučile nakon najave NSK 2005. godine da će implementirati novi softver Voyager u sve knjižnice u sustavu znanosti i visokog obrazovanja Hrvatske. Ravnateljica knjižnice je tijekom cijele 2008. godine aktivno sudjelovala i u pokušajima da se ostvari suradnja s NSK u implementaciji novonabavljenog softvera

u ostale hrvatske sveučilišne knjižnične sustave. U svibnju 2008. je na inicijativu Rektorskog zbora u tom cilju osnovana i Zajednica knjižnica sveučilišta Hrvatske u kojoj ravnatelji sveučilišnih knjižnica zastupaju interese svojih Sveučilišta vezane uz knjižnično poslovanje. U rujnu 2008. godine ZaKSH je dobio i pravnu osobnost udruge, no višekratni pokušaji da ostvari suradnju s NSK nisu urodili plodom.

Prijedlog aktivnosti u narednom razdoblju:

- Zaposliti osobu sa završenim diplomskim studijem na radno mjesto informatora na puno neodređeno radno vrijeme
- Predložiti Sveučilištu redovito godišnje financiranje nabave građe za potrebe sveučilišne korisničke zajednice u iznosu od 450.000,00 kn. (ova je aktivnost već predložena radi ostvarivanja ciljeva u svrhu povećavanja djelotvornosti fonda Knjižnice (pokazatelj 3.1.1. izdaci po posudbi ne bi se povećavali, a očekuje se i 5%-tno smanjenje jediničnog izdatka po posjetu knjižnici – vidi pokazatelj 3.1.4)
- Povezati ostale knjižnice sveučilišnih sastavnica u skupni katalog Sveučilišta, kako bi se ostvarila puna kooperativna katalogizacija unutar Sveučilišta i kako bi razvoj knjižnične djelatnosti na Sveučilištu što manje ovisio o mogućim negativnim čimbenicima izvan Sveučilišta. Korisnici skupnog kataloga imali bi na jednom mjestu potpuni uvid u knjižnične fondove Sveučilišta u Rijeci.
- Nastaviti pružanje pomoći knjižnicama sastavnicama sveučilišta na učinkovitom korištenju postojećeg zajedničkog softvera CROLIST.

3.4 Općenito

Ciljevi:

Knjižnica treba održavati razinu troška po aktivnom korisniku, a po mogućnosti i smanjivati ga, ali uz obvezno povećanje izdataka za nabavu knjižnične građe.

Mogući pokazatelji učinka sukladno standardu ISO 11620:2008:

3.4.1 Trošak po korisniku

Samoanaliza 2008. godine:

3.4.1 Izdaci po aktivnom korisniku	2007	2008	Index
Ukupni tekući izdaci	3.430.690,92 kn	3.533.658,00 kn	1,03
- Nabava građe	81.839,00 kn	54.128,00 kn	0,66
- Plaće osoblja	2.334.233,92 kn	2.444.256,00 kn	1,05
- Materijalni rashodi	1.014.618,00 kn	1.035.274,00 kn	1,02
Broj aktivnih korisnika	3.068	3.169	1,03
Izdaci po aktivnom korisniku	1.118 kn	1.115 kn	1,00

Iako su se izdaci za nabavu građe u 2008. godini smanjili, broj aktivnih korisnika u 2008. godini povećao se za 3% , a u jednakom postotku povećani su i ukupni tekući izdaci, pa se izdaci po aktivnom korisniku nisu mijenjali. U 2008. godini iznosili 1.115 kn.

Povećanje broja aktivnih korisnika u odnosu na 2007. godinu može se pripisati tome da je uz upisnu dokumentaciju pripremljenu za svakog novoupisanog studenta prve godine studija u listopadu 2008. godine, priložena i neobvezna uplatnica za članarinu u Knjižnici. Tako se u listopadu upisalo 143 korisnika više nego u listopadu 2007. Od listopada nadalje bilježi se i veliko povećanje korištenja usluga čitaonice i to u svrhu

učenja (posudba građe za čitaonice nije pratila ovaj rast, čak je i smanjena u studenome), što govori o pojačanoj ulozi knjižnice u kao mjesta za učenje u bolonjskom načinu studiranja. U tom smislu, može se očekivati daljnji porast aktivnih korisnika čitaonica, ali samo do limita određenog satima otvorenosti Knjižnice i brojem čitaoničkih sjedala. Trajno povećavanje broja aktivnih korisnika, do dostizanja cjelokupne populacije pripadnika Sveučilišta u Rijeci, može se postići samo boljom ponudom knjižnične građe. Povećanje ulaganja u nabavu građe kupnjom koje implicira povećanje broja aktivnih korisnika značilo bi zadržavanje ili smanjivanje troška po korisniku na sadašnjoj razini.

Prijedlog aktivnosti u narednom razdoblju:

- Povećati sredstva za nabavu građe (aktivnost već spomenuta pod točkama 1.1, 2.1 i 3.1)
- Ponoviti ponudu za učlanjenje u Sveučilišnu knjižnicu svim novoupisanim studentima 1. godine studija
- Objaviti Vodič po Sveučilišnoj knjižnici radi boljeg informiranja korisnika o fondovima i uslugama Knjižnice.
- Izraditi sustav i mjerila nagrađivanja kvalitetnog rada osoblja, te analizirati radne procese u cilju sprječavanja zastoja u radnom procesu i maksimiranja radnog učinka uz poštivanje propisa kojima se reguliraju plaće zaposlenih.
- Kontinuirano nadzirati materijalne rashode, osobito troškove energije koji u njima imaju najveći udio. Kontinuirano provoditi mjere za sprječavanje nepotrebnih gubitaka energije (nepotrebno grijanje i hlađenje izvan radnog vremena i druge mjere)

4. POTENCIJALI I RAZVOJ

4.1 Fond

Ciljevi:

Mogući pokazatelji učinka sukladno standardu ISO 11620:2008:

4.1.1 Postotak troška za elektroničku građu

Nije pogodan kao pokazatelj za sveučilišnu knjižnicu.(elektronička zbirka: kupovina, pretplate, licence; može uključiti jednokratne pristupe i elektroničko u dostavu dokumenta, isključuje digitalizaciju dokumenata)

Samoanaliza 2008. godine:

Prijedlog aktivnosti u narednom razdoblju:

4.2 Osoblje

Ciljevi:

Mogući pokazatelji učinka sukladno standardu ISO 11620:2008:

4.2.1 Postotak knjižničnog osoblja koje pruža i razvija elektroničke usluge

4.2.2 Sati osoblja provedeni na formalnim edukacijskim programima

Samoanaliza 2008. godine:

4.2.1 Postotak knjižničnog osoblja (ekvivalent punog radnog vremena) koje pruža i razvija elektroničke usluge iznosio je 9%.

4.2.2 Osoblje knjižnice je na formalnim edukacijskim programima u 2008. godini provelo je 680 sati (ne računajući stručno usavršavanje ravnateljice).

Prijedlog aktivnosti u narednom razdoblju:

- Sustavno pratiti teme edukacijskih programa koje je pohađala pojedina osoba u Knjižnici.
- Izraditi popis prioriternih područja edukacije osoblja po pojedinim područjima rada.

4.3 Općenito

Ciljevi:

Ostvariti udio vlastitih sredstava i sredstava za projekte u ukupnim prihodima Knjižnice u minimalnom iznosu od 25%.

Ostvariti udio sredstava za redovitu djelatnost Sveučilišne knjižnice Rijeka u redovitim sredstvima Sveučilišta u iznosu od 1,5%.

Mogući pokazatelji učinka sukladno standardu ISO 11620:2008:

4.3.1 Postotak vlastitih sredstava i sredstava za projekte

4.3.2 Postotak sredstava za knjižnicu u ukupnim sredstvima institucije

Samoanaliza 2008. godine:

4.3.1 Postotak vlastitih sredstava i sredstava za projekte	2007	2008
Ukupni prihodi	3.645.239,00 kn	4.218.094,00 kn
Ukupno vlastita sredstva i sredstva za projekte	879.742,00 kn	916.598,00 kn
- Prihodi za projekte (bez prihoda od Sveučilišta)	350.000,00 kn	369.000,00 kn
- Prihodi od knjižnične djelatnosti	370.909,00 kn	388.113,00 kn
- Prihodi od najma prostora	158.833,00 kn	159.485,00 kn
Postotak vlastitih sredstava i sredstava za projekte	24,1%	21,7%

Postotak vlastitih sredstava i sredstava za projekte rastao je apsolutnom iznosu, ali je pao za 2 postotna poena zbog toga što su se u 2008. godini povećala brutto sredstva za plaće. Naime, krajem 2007. godine su zaposleni su novi djelatnici na teret proračuna. Ocjenjujemo da su kapaciteti Sveučilišne knjižnice za predlaganje, organizaciju i praćenje rada na projektima u cijelosti iskorišteni.

4.3.2 Postotak sredstava za Knjižnicu u ukupnim sredstvima Sveučilišta	2007	2008
Ukupna redovita sredstva Sveučilišta	261.547.352,00 kn	434.294.154,00 kn
Redovita sredstva Sveučilišne knjižnice Rijeka	2.763.589,00 kn	3.137.766,00 kn
Postotak sredstava za Knjižnicu	1,06%	0,72%

Udio redovitih sredstava za Sveučilišnu knjižnicu unutar redovitih sredstava Sveučilišta pao je za 32% u odnosu na 2007. godinu.

Prijedlog aktivnosti u narednom razdoblju:

- Promicati usluge kojima se ostvaruju vlastiti prihodi Knjižnice, osobito usluge digitalizacije
- Nastaviti radom na projektima financiranim od strane trećih osoba u jednakom obimu.
- Povećati udio redovitih sredstava za Sveučilišnu knjižnicu u redovitim sredstvima Sveučilišta zapošljavanjem novog djelatnika na poslovima informacija i osiguranjem redovitih godišnjih sredstava za nabavu knjižnične građe.

Izvješće sastavila:

Senka Tomljanović, ravnateljica
Sveučilišne knjižnice Rijeka

Klasa:119-01/09-78/1
Ur. br.: 2170-04-01-09-10
Rijeka, 9. travnja 2009.

SADRŽAJ:

Uvod	1
Misija.....	1
1. KNJIŽNIČNI IZVORI, DOSTUPNOST, PROSTOR, OPREMA I	
OSOBLJE	1
1.1 Fond.....	1
1.2 Pristup fondu	4
1.3 Prostor i oprema	5
1.4 Osoblje	7
2. KORIŠTENJE.....	8
2.1 Fond.....	8
2.2 Pristup uslugama	9
2.3 Korištenje prostora i opreme.....	11
2.4 Korištenje općenito	11
3. DJELOTVORNOST.....	13
3.1 Fond.....	13
3.2 Pristup.....	14
3.3 Osoblje	15
3.4 Općenito	20
4. POTENCIJALI I RAZVOJ	21
4.1 Fond.....	21
4.2 Osoblje	21
4.3 Općenito	22